

(א) ע"ו כב: ימות קב: (ב) צ"ה לב: (ג) ס"ח ר' יוסף ממיר: (ד) [לעיל קפ"א]. (ה) עירובין לה: ז"ה לב: (ו) [תוספתא פט"ו], (ז) [לעיל קכ:], (ח) [לעיל קכ"א]. פירוש: (ט) [תוספתא: (ט) וישע' תוס' עירובין לה: ז"ה צע' כ"ה].

תורה אור השלם

1 כי את אשר ישנו פה עקנו עמד היום לפניך? אליהו ואת אשר איננו פה עקנו היום:

דברים כט ד'

הגהות הב"ה

(א) גמ' היא רבנן היא מתייבין: (ב) שם בנבבב יסן: (ג) רש"י ד"ה אין עוקבין וכו' הדנוקה בפי הניב: (ד) ד"ה אכל מפורדות וכו' הניב הס"ד ואח"כ מ"ה ולעו חשש וכו' קאי הס"ד ואח"כ מ"ה ההיא רבנן הוא וכו' ושלם לנזק הס"ד ואח"כ מ"ה מובני ר' נחמיה היא דלמך אין לכו' וכו' לנזק חשש ואח"כ מ"ה חותמת וכו' תמרים ועירובין כמן סלים: (ה) תוס' ד"ה שוכר וכו' צמגל על לבנים עפקי:

גליון הש"ס

גמרא מהו למיבירי וברתא. ע"ל דף קמ"ג ע"ב תוס' ד"ה וכו' מה בין:

הגהות הגר"א

[א] גמ' עני מנין מרב שמת מהו למיבירי. ר"ב כ"ב במקום שנקב אסור אם צרומה מותר טור:

מוסף רש"י

ישראל שעמדו על הר סיני ומתקן מכלל מוסד כדמכז (ש"ס"ז) כולן יפה רשמי ומס' אין דן (פ"ו ב"ב). שוכר אדם את החבית. מגופה שיש ג' גוונות ואולג' ובלבד שלם יתקן לפות השניה להיות לה לפה פתחה ע"ל ג' (ב"ב) גמ'. הורששני לו מוטא. חוששני למר חייב חטאת הוא בס"ף. לפתוח את החבית (מכ"ב ג).

מוסף תוספות

א. אבל מרדכי דאסורא סיני. איכא והבא שריקן לבתחילה. מוס' הלא"ש. ב. משמע דבאלו מוסתקי נמי שרי בבלי של עין. מוס' עירובין לד: ד"ה ואמאי ועי' מהש"א. ג. דבבלי נמי יש בין וסדירה. מוס' עירובין לה: ד"ה צע'.

חבית פרק שנים ועשרים שבת

קמו.

**עין משפט
נר מצוה**

כ"ד א מ"י פכ"ג מהל' שבת הלכה ב סמנ' לאוין סה טו"ש"ע א"ר חיימן שד עסקי: 6: בה ב מ"י שם טו"ש"ע שם ספ"ו 1: ב ג מ"י שם הלכה יא טו"ש"ע שם ספ"ף יא: ב ד שם ספ"ף ח: בה ה ו ז מ"י שם הל' 3 טור ש"ע שם ספ"ף ו: כ"ב ח ט מ"י שם הלכה טו"ש"ע שם ספ"ף א: ל י מ"י שם הלכה טו"ש"ע הלכה טו סמנ' שם:

לעני רש"י

פריינדור"א [פריינדור"א]. לנבב.

רבינו חננאל

מתני' שוכר אדם את החבית לאכול ממנה גרוגרות כו'. א"ר הורששיא לא שנון שוכר את החבית לאכול ממנה גרוגרות אלא דרוסות. אבל מפורדות אינו שוכר החבית. אלא מצויא גרוגרות ואוכל ואינו שוכר. ואוקומא למתניתין כו' נחמיה מרקיני גרוגרות ולא קניי פירות. והא דתניא רשב"ג אומר מביא אדם חבית של יין ומתני דאשה בס"ף ומניחה לפני האורחים בשבת ואינו חורשש. לרבנן. וכן הא דתני חתולות של תמרים ושל גרוגרות (ו)מכיר ומפקיע וחוקר. לרבנן. והא דתני מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך. ר' נחמיה דאמר אפילו תרודו ואפילו סלית אין נטילין אלא לצורך תשמישו. בעי מנייה מרב ששת מהו למיבירי חביתא בבירטיא. פ"י שאומר במקדח. ומסקנא לפתוחא קא מיכרין ואסיר. פ"י אין נוקבין מגופה של החבית. פ"י מגופה כסוי החבית. דברי ר' יהודה. וחכמים מתירין ולהכה כחכמים. והני מילי שיהא הנקב בגג הכסוי אבל לנבב נקב מצד הכסוי אסור. כדתנן לא יקבנה מצדה שהוא דברי הכל. וכרב הונא דהילכתא כותיה דהוא לגביה דרב חסדא רבו ליתא דרב חסדא. ת"ר אין נוקבין נקב חדש בשבת ואם בא להוסיף מוסף. ואקשינן עלה למה אסור לנבוב נקב חדש צמגא מתקן פתח. גמ' בהוסיפו נקב ומרחיבו נמצא מתקן פתח. שאילו לא היה קטן ואינו יכול לקלח בוינוק לא היה מרחיבו. והנה מתקן פתח. ולמה מותר. ופיק רבא מן התורה כל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא אינו חשוב פתח. ואילו הנקבים כולן אין מכניסין בהן אלא להוציא הן עשויין לבלבד ומותרין. ורבנן גזרו על כל נקב מפני שלא יפתחו נקב בבית התרנגולין. והוא הנקרא לול של תרנגולים ברכתי ובלולים יעלו. וזה לול של תרנגולים עשוי להכניס רוח ולהוציא החמות והוא כמין פתח ואסור. ומפני שהוא פתח גמור אסור מן התורה. גזרו על כל נקב. אבל ההרובה שאין אדם מרחיבו בלול של תרנגולים

שוכר אדם את החבית לאכול הימנה גרוגרות. צמגל מוקי לה כדרוסות לרבי נחמיה אכל לרבנן לרבי נחמיה שרי אפילו מפורדות ומימה לרבי מהא דתנן צפרק ככל מערבין (עירובין דף לז: ושם) גבי עירוב נתנו צמגל ונועל צפניו ואכל המפתח הרי זה עירוב ופריך צמגל אמאי הוא צמקוס אחד ועירובו צמקוס אחד הוא ומשני רב ושמאל דאמרי תרווייהו הכא צמגל של (א) צנין עסקין ור"מ היא כו' ואמאי מצעי ליה לאוקומא הכי ומעיקרא נמי מאי קאמר והלא יכול לשכר ולפתוח את המגדל ולטוול את העירוב כי היכי דהכא שרי לשכר החבית ולטוול הגרוגרות ואם זאת לחלק צין נטילת העירוב לנטילת הגרוגרות א"כ קשה היכי מוקי לה תסס כו' מאיר ונראה דהתם אסור לשכר את המגדל והכא דשרי לשכר את החבית משום דמייירי צמקוסקי כדמוקי לה צבינה פרק המציא כדי יין (דף לז: ושם) ומפ' רש"י התם דהיינו חבית צורה ומדקדקין צברה צפרק של עץ שעושה ממנו זפת וקורין ריישי"א ומש"ה דוקא חבית שרי דמחמת גריעותו לא חייס עליה וליכא למיחש שמא יתכוין לעשות כלי וכן כולה שמעתא דהכא צמקוסקי ואע"ג דהתם צבינה לא מוקמינן הכי אלא לר"א דפריך ולית ליה לר"א הא דתנן שוכר אדם את החבית כו' ועלה משני מתני' צמקוסקי מ"מ אפילו לרבנן מיבעי לאוקומי הכי דרבנן לא פליגי אדר"א דקאמר לא יקטמנו פ"י לא קטוס את ההדס להריח צו אלא משום דליהו צבירא ליה דצקטימת קיסס חייב חטאת כשקוטמו לחתום צו שנינו וא"כ אי לא מוקמינן לה צמקוסקי עליהו איכא למיפדך ולית להו הא דתנן כו' הלכך מיבעי לן למימר דליצבא דכולהו מייירי מתניתין צמקוסקי והשתא אמאי שמעתא שפיר. מ"ר. צמג' ירושלמי צפרק ככל מערבין מלאמי הדא דמימא צמגל של אצן אכל צמגל של עץ נעשה כשוכר החבית לאכול ממנה גרוגרות:

מתיר ומפקיע וחוקר. אומר רבי מההיא דעירובין (דף לד: ושם) יש ללמוד דהא דאמרין (צ"ה דף טז: ושם) חותמות שצכלים מתיר ומפקיע וחוקר היינו כגון דקטיר צמיתנא אכל פותמת של עץ ושל מתכת אסור לשכר ולהפקיע מדקשיא ליה התם אמאי הוא צמקוס אחד ועירובו צמקוס אחד דפשיטא ליה שאינו יכול להפקיע הפותמת ולטוול העירוב אע"פ שסתם מגדל שצכל הש"ס הוא כלי כמו הד' צבי לציט וכפור למגדל וכו' היא דברי כל הכלים (לעיל קכב: ושם) צמקוס נמי לא צעי לאוקומי אלא צקטיר צמיתנא דהיינו דוקא חותמות שצכלים אכל דצר שהוא חוק כעין פותמת לא הוה שרי מ"ק. ג מ"ר ט: **הא רבנן והא ר' נחמיה.** תימה לי אמאי לא מוקי תרוייהו כו' נחמיה והא דקתני מתיר אכל לא מפקיע וחוקר צבנת דליכא תנא דס"ל הכי כרבנן מדמימא תרוייהו כו' נחמיה: משום

כשח נחש על חוה. כשנתן לה ענה לאכול מן העץ צא עליה דכתיב (בראשית ג) הנחש השיאני לשון נשואין: גרים מאי שלא היו על הר סיני מהיכן פסקה זוהמא: מולייעו הוו. צפינו וכל שעמדו על הר סיני נתקדשו ונטהרו ונתרפאו מכל מוס ואף עוריס ופסקים שהיו בישראל כדתינא צספרי: **ופליגא.** הא דאמרן ללא פסקה זוהמא עד סיני: **מתני' שוכר אדם חבית.** מליאה גרוגרות צסקין או צסיף לאכול ממנה גרוגרות דאין צמקלקל שום אסור צבנת: **ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי.** לנוקבה יפה צפתח נאה: **אין נוקבין מגופה.** הדנוקה (א) צפה החבית לעשות נקב אלא נוטל את כולה אכל כי נקיב לה מתקן פתחה: **וחכמים מסיין.** דאין דרך פתח לחבית צכך: **ולא יקבנה מידה.** צמגל מפרש לה: **שכח ממתה.** ויש כאלן משום ממחך: **צערב מדינה.** **מחטאת.** שמא מירח השעוה לדנוקה צדופני הכלי צביב הקצב: **גמ' לא שנו.** דשוכר החבית ומטלטל הסיף לכך: **אלא צדרוסוס.** שהגרוגרות לרוסות צעיגול וחוקטין ממנו צקורדוס או צסיף חביר דמטלטל סיף לחתוך גרוגרות **שכר ציה נמי לחבית: אכל מפורדות.** שא"צ לחתכן לא יטלטל סיף לשכור החבית (ב) דמתני' ר' נחמיה דאמר אין כלי ניטל אלא לפשמיש המיוחד לו כדמוקי לקמן: **ואינו חושש.** ואע"ג דיין לאו למחמתיה קאי: **רבנן היא.** דפליגי אדר' נחמיה ואמרי כל הכלים ניטלים לצורך שניה לצורך: **חוספלו.** כלי של כסות תמרים ועושי (ג) כמין סלים ונותנים לתוכן תמרים רעים להתבשל: **מסיר.** אם הכסוי קשור צבצל: **אכל לא מפקיע.** סותר שערות הצבל צכלי: **ולא חוסך.** דאין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו וסכין אינו עשוי לכך: **למיבירי.** לתחוב פויינדור"א צלע"ז: **צנורטיא.** צרומה לתחובו צלופניה נקוב: **לעין יפה.** להרחיב מולא היין צנקב גדול מדלל נקיב ליה כדרך הנוקבין נקב עגול ויפה: **הסס ודאי לעין יפה קמיוין.** שמרחיב פיה למטה ממגופתה כדקתני ממו את ראשה. שפת פיה: **לפסוחי מיפסח.** יטול מגופתה: **למעלה.** צראש המגופה התם הוא דשרו רבנן דלאו אורחא למיעבד פתחה התם אלא נוטל כל המגופה: **אכל מודה.** ומנין דעבדי לה משום פתחה ואינו רואה לפותמתה למעלה שלא יפול עפר או פסולת ציין: **היינו דקתני ולא יקבנה מודה.** ואמגופה קאי וצרי הכל: **מחלוקת מן הד'.** התם הוא דקאסר רבי יהודה משום דליכא דעבדי ליה פתחה: **אין נוקבין נקב חדש.** צכלי: **נקב ישן.** שנסתם דכי חוזר ופותח לאו כעושה פתח הוא שהרי עשוי ועומד וסתמתו לאו כלום: **אוסופי נמי קמסקן פסחה.** שמרחיבו ויש כאן משום גמר מלאכה: **הכלא.** סרחון שלא ימותו התרנגולין: **ואם צא להוסיף מוסף.** ולא גריקין דילמא אחי לאוסופי צבול של תרנגולין דלא מוסף אייני עליה: משום

להוסיף מוסף אוסופי ודאי

משום

משום